

**UCHWAŁA
RADY GMINY WIJEWO**

z dnia 26 stycznia 2021 r.

NR XXIII/178/2021

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020r., Poz.713) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2009r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 218), Rada Gminy uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wijewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021-2025**

I. Wstęp

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym, tworzy się „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Wijewo na lata 2021 – 2025”, zwany dalej Programem.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy, a zwłaszcza osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie oraz przedstawicieli innych instytucji i służb pracujących z osobami doświadczającymi przemocy.

Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy i każdy z nich ma swój charakterystyczny wyznacznik, chociaż wiele elementów jest wspólnych, chociażby fakt, że każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna.

Przemoc w rodzinie ogranicza się do pięciu podstawowych rodzajów. Jest to przemoc: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, oraz zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, choć na uwagę zasługuje również przemoc w stosunku do osób niepełnosprawnych oraz starszych.

Przemoc w rodzinie jest problemem niezdeteminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym. Dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania, poziomu wykształcenia i statusu społecznego. Istotne zatem jest dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy odpowiedniego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną, jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie winno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji działających w środowisku. Pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholodzy, policjanci, kuratorzy, lekarze działają każdy w innej dziedzinie i mają do czynienia z innym aspektem zjawiska przemocy, a działając wspólnie przyczyniają się do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze pomocy wewnątrzrodzinnej.

Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu stwarza szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz znacznego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych tego warunków jest poczucie wspólnego celu w sensie działań społecznych oraz scalenie środowiska przy jego realizacji.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Przemocą domową na gruncie psychologii określa się „każde działanie lub rażące zaniedbanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę siły lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne lub psychiczne”. Określenie to obejmuje zarówno małżonków, partnerów, dzieci, rodzeństwo, rodziców jak i starszych członków rodziny.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r., poz. 218t.j.), przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących, lub gospodarujących w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że ;

- **jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym, świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,

- **siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, sprawca jest silniejszy, a ofiara słabsza,

- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),

- **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, a doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony. Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

1. przemoc fizyczna - obejmuje działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.

2. przemoc psychiczna - jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych: poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokorzenia, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb itp.

3. przemoc seksualna - działa w obszarze zachowań seksualnych, naruszających intymność pożycia, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych form i praktyk seksualnych, wymuszanie zachowań seksualnych z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych itp.

4. przemoc ekonomiczna - dotyczy warunków materialnych, polega na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy, niezaspokajaniu materialnych potrzeb rodziny, odbieraniu zarobionych pieniędzy, uniemożliwianiu podjęcia pracy zawodowej, zmuszaniu do pracy bez wynagrodzenia itp.

5. zaniedbanie - najczęściej stosowane wobec dzieci, a objawiające się niezaspokajaniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. Odrzucenie emocjonalne dziecka, brak zainteresowania jego rozwojem, problemami, zdrowiem i higieną

III. Założenia programu

Osoby dotknięte przemocą wymagają wszechstronnej pomocy, bardzo istotna jest ścisła współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom i sprawcom przemocy domowej. W związku z powyższym istnieje konieczność scentralizowania działań pomiędzy pracownikami socjalnymi, policją, pedagogiem, nauczycielami, służbą zdrowia oraz prokuraturą i sądem. Wiodącym założeniem Programu jest minimalizacja zjawiska przemocy w gminie Wijewo poprzez stworzenie

sprawnego systemu monitorowania i pomocy ofiarom oraz sprawcom przemocy w rodzinie, a także edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie. Celem Programu jest zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy oraz promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne;

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r., poz. 218t.j.)
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 2277),
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 1876)
- 4) Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U.2020.1359)
- 5) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. Z 2020r. Poz. 1444),
- 6) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2020r. Poz.30)
- 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 2050)
- 8) Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

IV. Adresaci programu

- a) ofiary i sprawcy przemocy,
- b) rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci,
- c) przedstawiciele instytucji i służb pracujących z dziećmi,
- d) przedstawiciele władz lokalnych,
- e) społeczeństwo.

V. Cele programu

Celem głównym gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest podejmowanie wszelkich działań wśród społeczności lokalnej na terenie Gminy Wijewo na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie to;

- 1) wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna dla ofiar – dzieci i członków rodzin dotkniętych przemocą domową,
- 2) ochrona zdrowia i życia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) systematyczne zwiększanie dostępności działań interwencyjnych,
- 4) systematyczne poszerzanie wiedzy społeczności lokalnej oraz służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem,
- 5) wspieranie osób dotkniętych przemocą w sytuacjach kryzysowych,
- 6) zapewnienie, w miarę możliwości, profesjonalnej pomocy dla osób stosujących przemoc (porady psychologa, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy, terapia),
- 7) ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród dzieci i młodzieży,

8) podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania i zmniejszania skali zjawiska przemocy w rodzinie.

VI. Realizatorzy programu

Realizatorami programu są podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ;

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wijewie,
- Zespół Dzielnicowych w Wijewie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wijewie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Sanatio” w Wijewie,
- Zespół Pielęgniarek „Opieka” w Wijewie
- Samorządowe Przedszkole w Wijewie
- Zespół Szkół im. Powstańców Wlkp. w Brennie,
- Szkoła Podstawowa w Wijewie,
- Prokuratura Rejonowa w Lesznie,
- Sąd Rejonowy w Lesznie – Wydział Rodzinny i Karny,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

VII. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

- 1.Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- 2.Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 3.Kompleksowa współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- 4.Otwartość i chęć współpracy specjalistów,
5. Silne więzi rodzinne, chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VIII. Etapy realizacji programu

„Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 – 2025” przewiduje realizację zadań ujętych w następujących obszarach;

- 1) stałe usprawnianie działań lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.
- 2) upowszechnianie na terenie gminy informacji na temat form pomocy, instytucji pomocowych, telefonów zaufania.
- 3) podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie przemocy w rodzinie.

Szczegółowy plan działań

lp	ZADANIA	DZIAŁANIA	REALIZATORZY DZIAŁAŃ
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia członkom rodzin dotkniętych przemocą	- interwencja kryzysowa, - praca socjalna i terapeutyczna, - poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, prawne,	- zespół interdyscyplinarny, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - zakłady opieki zdrowotnej, - szkoły,

		socjalne, - procedura „Niebieska Karta”	- Policja, - Sąd, - Prokuratura, - GKRPA
2.	Ochrona osób (ofiar przemocy) dotkniętych przemocą przed dalszą agresją i przemocą.	- odizolowanie sprawcy przemocy - wydanie zakazu kontaktowania się z osobami pokrzywdzonymi, - udzielenie schronienia i pomocy osobom dotkniętym przemocą. - wydanie przez policję zakazu zbliżania się do ofiary lub/i nakazu opuszczenia przez sprawcę wspólnie zajmowanego lokalu	- Prokuratura, - GOPS, - placówki działające na rzecz osób dotkniętych przemocą w powiecie, województwie i w kraju. -Policja
3.	Korekcja postaw i zachowań podejmowanych przez osoby stosujące przemoc.	-konsekwentne stosowanie procedur dot. motywowania do leczenia i zobowiązania do leczenia odwykowego - motywowanie sprawców do uczestniczenia w zajęciach korekcyjno - edukacyjnych - realizacja zajęć korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w zakresie radzenia sobie ze złością, agresją	- GKRPA, Sąd, Policja - Policja, GOPS, GKRPA -PCPR
4.	Zwiększenie skuteczności działań osób oraz instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy domowej	- szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - praca zespołu interdyscyplinarnego, - współpraca instytucji	- wszyscy realizatorzy programu
5.	Systematyczna diagnoza i monitoring zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym	- analiza danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy, - systematyczne kontakty z innymi instytucjami realizującymi działania w zakresie przeciwdziałania	- zespół interdyscyplinarny

		przemocy w rodzinie	
6.	Systematyczne poszerzanie wiedzy środowiska lokalnego (edukacja społeczna) na temat zjawiska przemocy w rodzinie i jego skutków w celu zmiany postaw społecznych wobec przemocy domowej	- prowadzenie kampanii społecznej, - uczestniczenie w kampaniach ogólnopolskich, - prowadzenie prelekcji, akcji w szkole, przedszkolach, świetlicach itp	- zespół interdyscyplinarny we współpracy z GKRPA, GOPS, Policją i placówkami oświatowymi na terenie gminy.

IX. Zasady pomocy

Najważniejsze zasady, którymi należy kierować się pomagając ofiarom to;

- bezpieczeństwo i autonomia osoby doznającej przemocy,
- odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.

Ponieważ przemoc fizyczna może spowodować poważne obrażenia, a nawet śmierć, istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań w rodzinie, w której występuje zjawisko przemocy domowej. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzana za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej.

Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa

X. Spodziewane efekty

1. Zmiana postaw społecznych wobec przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na terenie gminy.
3. Diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy na terenie gminy.
4. Stworzenie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy.
5. Zwiększenie dostępności i skuteczności działania instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
6. Minimalizacja zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.
7. Zmniejszenie bezradności ofiar przemocy w rodzinie.
8. Zwiększenie liczby osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagającym ofiarom przemocy.
9. Korekcja postaw i zachowań podejmowanych przez osoby stosujące przemoc.
10. Pogłębienie wiedzy społecznej o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobie radzenia sobie z tym problemem.

XI. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wijewo są środki własne gminy – zaplanowane w budżecie GOPS w Wijewie na realizację zadań własnych.

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wijewo są środki własne gminy- zaplanowane w budżecie GOPS w Wijewie na realizację zadań własnych.

UZASADNIENIE

**do uchwały Nr XXIII/178/2021 Rady Gminy Wijewo z dnia 26 stycznia 2021 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.**

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 218) nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W związku z tym konieczne jest podjęcie przez Radę Gminy tej uchwały.